

INSPIRATIONSMATERIALE

INDHOLD

OM MATERIALET 3
FAGLIGE VINKLER 4
FORSLAG TIL FORLØB 4
PRAKTISK INFORMATION 4
INTRODUKTION TIL FORFATTER OG DRAMATIKER SAMUEL BECKETT 5
DET ABSURDE TEATER OG MENS VI VENTER PÅ GODOT 6
HOLDET BAG FORESTILLINGEN 8
DIDAKTISKE OVERVEJELSER 9
OPGAVEKATALOG 10
FØR FORESTILLINGEN 10
EFTER FORESTILLINGEN 11

OM MATERIALET

Velkommen til en af de helt store klassikere!

I opsætningen af MENS VI VENTER PÅ GODOT på Teatret ved Sorte Hest spiller Nicolas Bro og Mads Wille de to småkriminelle vagabonder, Estragon og Vladimir, som befinder sig på en uendelig landevej, hvor de venter på Godot. De ved egentlig ikke, hvem Godot er, eller hvorfor de venter på ham, men en ting er sikkert: De er nødt til at blive, indtil han kommer.

I ventetiden gør de, hvad de kan for at bevare værdigheden, mens de prøver støvler med og uden sok, udviser en mistænkelig interesse for hatte, propper sig med rådne gulerødder og overvejer den bedste måde at begå selvmord på, når der kun er ét sølle træ at hænge sig i. Desuden udsætter de en stakkels dreng (Osvald Matthiesen) for tredjegradsforhør om Godots gøren og laden, sparker rundt med slaven Lucky (Lue Støvelbæk) og søger job hos hans herre Pozzo (Steen Stig Lommer). Ellers sker der sådan set ingenting, og næste dag ligner den foregående til forveksling. Men hvem ved – måske kommer Godot i morgen?

Vi anbefaler forestillingen til studerende på ungdomsuddannelserne. Forestillingen er velegnet til flere fag, særligt dansk, dramatik, filosofi, fransk og psykologi.

Dette inspirationsmateriale er udarbejdet som et oplæg til undervisere, der ønsker at arbejde med forestillingen i undervisningen – både før og efter I har været i teatret. Det kan være en fordel at supplere teateroplevelsen med at læse den dramatiske tekst, men det er ikke en forudsætning. Materialet indeholder konkrete øvelser og idéer, der forhåbentlig kan være brugbare i undervisningen og skabe et fælles rum for mødet med MENS VI VENTER PÅ GODOT.

Vi glæder os til at se jer – rigtig god fornøjelse!

Mange hilsner

Teatret ved Sorte Hest

FAGLIGE VINKLER

- Dansk: Sprog og dialog, gentagelser, det absurde, åben tekst, tragikomedie, hvad er det, der gør et værk til en klassiker?
- Dramatik: Åben og cirkulær dramaturgi, fravær som dramatisk princip, pause og stilhed, kropslig komik, absurd teater, hvad er det, der gør et værk til en klassiker?
- Filosofi: Det absurde som vilkår, venten som eksistentiel tilstand, frihedens paradoks, ansvar, subjektets ustabilitet, afhængighed vs. autonomi, tid.
- Fransk: Théâtre de l'absurde, brud med klassisk fransk dramatik, åben tekst, modernitetens sproglige krise.
- Psykologi: Relationel identitet, spejling og bekræftelse, usikker erindring, tryghed i struktur.

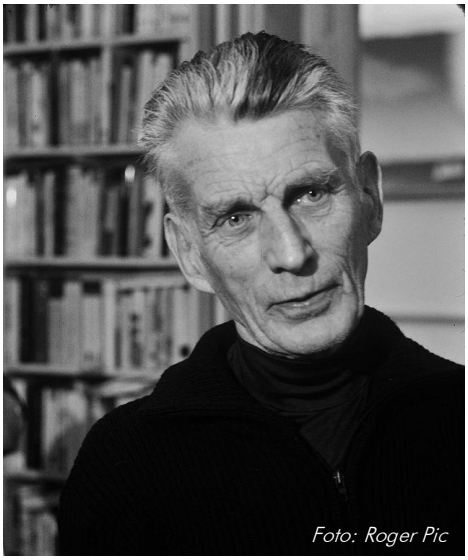
FORSLAG TIL FORLØB

Opgavekataloget i materialet er overordnet opdelt i før og efter forestillingsbesøget, men kan i øvrigt anvendes fleksibelt og sammensættes på forskellige måder. Materialet lægger op til, at I sammensætter et forløb, der passer ind i jeres undervisning – hvad enten det bruges som et kort refleksionsforløb eller som del af et længere arbejde med sprog, dramatik, absurdisme eller noget helt fjerde.

PRAKTISK INFORMATION

SPILLESTED Teatret ved Sorte Hest, Vesterbrogade 150, 1620 København V
SPILLEPERIODE 30. jan – 13. marts 2027 (hverdage kl. 19.00, lørdage kl. 15.00)
FORVENTET VARIGHED Ca. 2 timer og 45 minutter inkl. pause
ANBEFALES fra 15 år
BILLETPRIS 40-70 kr. pr. stk. (+ gebyr), ved min. 6 unge u. 25 år. Der gives samme pris til medfølgende underviser(e).
BILLETBESTILLING billet@sortehest.com / tlf. 33 31 06 06 (man, ons og fre kl. 13-15. Tir og tor lukket)

INTRODUKTION TIL FORFATTER OG DRAMATIKER SAMUEL BECKETT

Foto: Roger Pic

Den irsk-franske forfatter og dramatiker Samuel Beckett (1906-89) anses for at være en af de vigtigste modernistiske forfattere i det 20. århundrede. Efter at være født og opvokset i Irland bosatte han sig i 1937 i Frankrig, hvor han levede resten af sit liv og skrev sine hovedværker, som spænder over både drama, romaner, noveller, digte og kortprosa inden for den absurde tradition. Selvom hans modersmål var engelsk, udfordrede han sig selv ved også at skrive på det tillærte sprog fransk, og han oversatte mange af sine egne værker frem og tilbage mellem de to sprog. I 1953 fik Beckett sit internationale gennembrud med MENS VI VENTER PÅ GODOT, som lige siden har gået sin sejrsgang på scener over hele verden. Til Becketts mest kendte skuespil hører også *Slutspil*, *Glade dage* og *Krapps sidste bånd*, og af hans romaner kan nævnes *Murphy*, *Watt*, trilogien: *Molloy*, *Malone dør* og *Den Unævnelige* samt hans sidste tekst i romanlængde *Hvordan det er.* Becketts værker er oversat til mere end 20 forskellige sprog, og i 1969 modtog han Nobelprisen i litteratur.

HVIS DU VIL VIDE MERE OM SAMUEL BECKETT

Forfatterweb om Samuel Beckett

Danmarks nationalleksikon om Samuel Beckett

Dokumentaren "Waiting for Beckett"

Samuel Beckett og det ordløse Nobelpris-"interview"

DET ABSURDE TEATER OG MENS VI VENTER PÅ GODOT

De absurde dramatikere vrøvler ikke. Deres dialog er skræmmende præcis, poetisk og fuld af kulsort humor. De portrætterer en verden, hvor mennesker forsøger at navigere i en ubarmhjertig ødelæggelsesproces. Samtidig kæmper de med erkendelsen af livets midlertidighed og forgængelighed, og vi får et stærkt indblik i menneskets dybeste natur, når det sættes under maksimalt pres.

Absurdisterne portrætterer som regel mennesker, der stilles overfor fundamentale valg i enkle, grundlæggende situationer i tilværelsen. Ifølge de franske eksistentialister, bl.a. Sartre og Camus, er verden absurd, da den ikke har nogen forudbestemt mening – meningen med verden og med tilværelsen må det enkelte menneske altså selv skabe. Den absurde tradition er kendetegnet ved, at man ikke påtvinger tilskueren nogen dramatiseret morale. De absurde dramatikere stiller de store spørgsmål. De svarer ikke – men starter i stedet dialogen.

Samuel Beckett er ingen undtagelse. Han koger fond på ordet og bruger det tredimensionelle dramatiske rum og karaktererne til at tilføre sproget nye ressourcer. Han springer den traditionelle, begrebsmæssige tænkning over – ligesom et abstrakt maleri springer den genkendelige gengivelse af virkeligheden over – og skaber dermed rum for, at publikum selv kan opleve og fortolke hans univers og idéverden.

MENS VI VENTER PÅ GODOT blev Samuel Becketts store gennembrudsværk. Stykket havde urpremiere på det lille Théâtre de Babylone i Paris, d. 5. januar 1953, og blev mod forventning en kæmpe succes med 400 opførelser. Siden er den gådefulde tragiske farce oversat til mere end 20 sprog og har gået sin sejrsgang på scener over hele verden, bl.a. i San Quentin-fængslet i 1957, hvor de indsatte i høj grad identificerede sig med hovedpersonernes endeløse venten på noget, som de aldrig finder ud af, hvad er.

Da den amerikanske instruktør Alan Schneider skulle iscenesætte den første amerikanske opsætning af MENS VI VENTER PÅ GODOT i 1957, spurgte han Samuel Beckett om, hvem eller hvad, han mente med Godot. Beckett gav følgende svar:

"If I knew, I would have said so in the play"

Samuel Beckett spidsbelaster sine karakterer med død og ødelæggelse og lader dem kæmpe nådesløst gennem tilværelsen. Det er vilkår, vi genkender som mennesker. Og hvis man tør give slip og kaste sig ind i det absurde – både i lyset og mørket – åbner der sig en mulighed for at undersøge, hvad det vil sige at søge mening i en verden, der konstant forandrer sig. Her venter en verden, hvor modsætninger sameksisterer: lys og mørke, larm og stilhed, gru og forsoning, tragedie og humor, tvivl og visdom, overbærenhed og brutalitet, godt og ondt. I denne absurde mikstur ligger både indsigt og udsyn.

Måske en lille nøgle til fortolkningen af MENS VI VENTER PÅ GODOT fra Beckett selv:

"If by Godot I had meant God I would have said God, and not Godot"

HOLDET BAG FORESTILLINGEN

DRAMATIKER **Samuel Beckett**

OVERSÆTTER **Klaus Rifbjerg**

MEDVIRKENDE **Nicolas Bro**, **Mads Wille**, **Steen Stig Lommer**, **Lue Støvelbæk**, **Osvald Matthiesen**

ISCENESÆTTER **Maria Vinterberg**

SCENOGRAF **Marianne Nilsson**

LYSDESIGN **Sofus Sean Bassett**

SKRÆDDERSAL **Mikael Jensen**

DRAMATURG **Stine Bille Olander**

INSPIRATIONSMATERIALE **Sophia Rye Duncan** (stud.dram.)

FOTOGRAF **Robin Skjoldborg**

PRODUCERET AF **Teatret ved Sorte Hest**

DIDAKTISKE OVERVEJELSER

Når man arbejder med MENS VI VENTER PÅ GODOT, kan det være givende at:

- Starte kropsligt før tekstnært.
- Lade eleverne *erfare*, før de analyserer.
- Skabe rum for uafklarethed før fortolkning.

I stedet for at spørge:
"Hvem eller hvad er Godot?"

Kan man spørge:
"Hvad venter vi på i 2027?"

Dette kan være en måde at få det absurde til at vække genklang i nutiden:

- Venten.
- Sprogets opløsning.
- Gentagelsens komik og tragik.
- Håbets nødvendighed og absurditet.

MENS VI VENTER PÅ GODOT har potentiale til at skabe modstand hos eleverne i kraft af sin meningsløshed, og det kan derfor være vigtigt at understrege, at:

- Modstand mod forestillingen ikke er tegn på manglende kompetencer.
- Frustration kan være en stærk analytisk ressource.
- Erfaret meningsløshed er en del af værkets æstetik.

OPGAVEKATALOG

FØR FORESTILLINGEN

For at sætte refleksioner over temaet i gang, kan man anvende denne øvelse. Øvelsen inviterer eleverne til at erfare fysisk, før de analyserer. Øvelsen kan enten stå alene eller fungere som opvarmning til videre arbejde med forestillingen og dens tematikker. Samtidig kan øvelsen fungere som en opmærksomhedsskærper: Hvilke spørgsmål tager eleverne med sig ind i teaterrummet, når de skal opleve forestillingen?

Sådan gør I:

- To elever står på en tom "scene".
- De venter på noget, de ikke ved, hvad er.
- De må ikke forlade stedet eller starte en samtale.
- De må kun bruge gentagne handlinger (f.eks. rette på tøjet, kigge ud, sukke, gå et par skridt etc.)
- Lad øvelsen fortsætte, også når den begynder at føles gentagende.

Spørgsmål til refleksion:

- Hvordan føltes det at vente?
- Hvad opstod der i rummet?

Efterfølgende kan underviseren eventuelt introducere det absurde teater.

EFTER FORESTILLINGEN

Åbning – umiddelbart efter at I har set forestillingen:

Efter en forestilling får mange lyst til straks at spørge: *Var det godt? Var det dårligt? Hvad var meningen?* Men den måde at tale om en forestilling på, bliver hurtigt meget vurderende – og kan lukke samtalen mere, end den åbner den. I stedet inviterer dette materiale til en mere undersøgende samtale om forestillingen. Brug derfor spørgsmålene herunder som en åbning til klassens fælles refleksion umiddelbart efter forestillingen:

- Hvad gjorde indtryk på dig? (F.eks. en konkret situation, et øjeblik, et ord, en karakter)
- Hvad skabte modstand? (F.eks. noget i forestillingen, du ikke forstod – og overvej gerne, om det måske var meningen)
- Hvorfor her, hvorfor nu? (Hvorfor tror du, at netop denne forestilling bliver spillet lige her og lige nu?)

Øvelse 1: Eksistentiel speed-dating

Øvelsen arbejder med at aktivere de filosofiske tematikker.

Sådan gør I:

- Eleverne får et kort med et udsagn:
    - Udsagn 1: Livet har ingen mening.
    - Udsagn 2: Vi skaber selv mening i vores liv.
    - Udsagn 3: Ventetid er spildtid.
    - Udsagn 4: Håb er nødvendigt.
- De taler sammen 2 minutter. Derefter får de et nyt udsagn og skifter makker.
- Til sidst kan I samle op i plenum: Hvordan spejler forestillingen disse udsagn?

Øvelse 2: Hvem har flyttet Estragon?

Øvelsen træner eleverne i at analysere en iscenesættelse. Når man læser MENS VI VENTER PÅ GODOT kan man analysere dialog og gentagelser. Men når man ser forestillingen, opstår der ekstra lag. Det betyder, at man ikke kun kan arbejde med, *hvad* der blev sagt – men *hvordan* det blev sagt. I teater er iscenesættelsen ikke pynt på teksten, den er iscenesætterens fortolkning.

Sådan gør I:

- Eleverne arbejder i grupper og vælger én konkret situation fra forestillingen (f.eks. første møde mellem Vladimir og Estragon, hattene, mødet med drengen etc.)
- De skal nu beskrive situationen så præcist som muligt:
    - Hvordan var scenografien?
    - Hvordan bevægede karaktererne sig?
    - Hvilket tempo var der i scenen?
    - Hvordan var stemningen i salen?
    - Var der noget i den, I kunne relatere til?
- Hvilken tolkning af den dramatiske tekst kommer til udtryk gennem de valg, der er truffet?
- De kan efterfølgende diskutere videre i gruppen – hvordan ville betydningen ændre sig, hvis man skruede på situationen og ændrede nogle af de ting, de har beskrevet?

Øvelse 3: Venten på verden

Sådan gør I:

- Start med en individuel refleksion (5 min.)
- Eleverne skriver kort:
    - Hvornår kan man føle, at man "venter" i sit eget liv?
    - Hvad gør det ved ens handlekraft at skulle vente?
    - Er det at vente en pause – eller en tilstand?
- Diskutér herefter følgende spørgsmål i grupper:
    - Hvorfor kan det være lettere at vente på forandring end selv at handle?
    - Er relationen mellem Vladimir og Estragon vigtigere end selve håbet om, at Godot kommer?
- Afsluttende perspektivering på baggrund af ovenstående refleksion og diskussion. Formulér i grupperne en sætning, der starter med: "MENS VI VENTER PÅ GODOT viser, at…".

Øvelse 4: TikTok-trend og Godot

Læs artiklen Generation Z gør sig klar til tredje verdenskrig: Våbnet er ironisk distance fra Heartbeats.

Både hos Beckett og Gen Z ser vi:

- En verden oplevet som ustabil og uforudsigelig.
- Manglende tro på faste svar.
- Spørgsmålet om, hvordan vi kan rumme den verden, vi lever i.

Beckett og de øvrige absurde dramatikere har den virkelighedsopfattelse, at når verden mister fast betydning, må mennesket selv iscenesætte mening – også hvis den er midlertidig, fuld af gentagelser eller ironisk.

Sådan gør I:

- Inddel eleverne i grupper hvor de skal diskutere:
    - Hvad gør ironien ved alvoren både på Tiktok og i MENS VI VENTER PÅ GODOT?
    - Er Tiktok-trenden et udtryk for flugt, kritik, kontrol eller noget helt fjerde?
- Vælg én konkret scene fra MENS VI VENTER PÅ GODOT, hvor humor og alvor eksisterer side om side. Analysér:
    - Hvordan bruges humor i scenen?
    - Er latteren forløsende eller dækker den over afmagt eller desperation?
    - Er der noget i den, der minder om den ironiske distance i Gen Z-trenden?
- Perspektiverende diskussion
    - Er ironisk distance en form for handlingslammelse – eller er det en måde at overleve på?
    - Hvad sker der, hvis man stopper med at grine?
    - Er humor en måde at kunne rumme alvoren på?